

HAYAT BİLGİSİ

Derslik

HEYDƏR ƏLİYEV
AZƏRBAYCAN XALQININ ÜMUMMİLLİ LİDERİ

GÜLƏR MEHDİYEVA
AYGÜN HƏŞİMOVA

Ümumtəhsil
məktəblərinin

1-ci sinfi üçün

Həyat bilgisi

fənni üzrə

DƏRSLİK

Bu nəşrlə bağlı irad və təkliflərinizi
aspoligraf.ltd@gmail.com və derslik@edu.gov.az
elektron ünvanlarına göndərməyiniz xahiş olunur.
Əməkdaşlığa görə əvvəlcədən təşəkkür edirik!

I. TƏBİƏT VƏ BİZ

1. Canlılar və cansızlar..... 6
2. Ətraf mühit8
3. Bizi əhatə edən təbiət.....10
4. Heyvanlar12

II. TƏBİƏT HADISƏLƏRİ

5. Gecə və gündüz 16
6. Yaz.....18
- 7 Yay..... 20
- 8 Payız..... 22
9. Qış24

III. ƏTRAFIMIZDAKI İNSANLAR

10. Siz və dostlarınız.....28
11. Ailə 30
12. Kollektiv.....32
13. Hüquqlarımız və vəzifələrimiz.....34
14. Ünsiyyət.....36

IV. Vətənimiz

15. Azərbaycanın dövlət rəmzləri40
16. Azərbaycan pulu42
17. Bayramlarımız44
18. Dini bayramlar46

V. SAĞLAMLIĞIMIZ

19. Təmizkar olaq50
20. Yuxu və istirahət52
21. Sağlam qida54
22. Düzgün qidalanaq.....56

IV. TƏHLÜKƏSİZLİYİMİZ

23. Evdə60
24. Həyətdə və küçədə62
25. Yolda və nəqliyyatda.....64
26. Təbii fəvqəladə hadisələr66
27. Qəza baş verərsə68

Gəlin düşünək

Sizin bələdçiləriniz

Öyrəndik

TƏBİƏT bizi əhatə edən ətraf aləmdir.

əbiət və biz

1. CANLILAR VƏ CANSIZLAR

Ətraf aləmdə gördüyünüz hər şey *canlı* və *cansızlara* ayrılır.

Şəkildə nələri
görürsünüz?

Burada hansı
canlılar var?

Bəs hansı
cansızlar var?

Canlıları
cansızlardan
necə
ayırdınız?

Qida
canlılara nə üçün
lazımdır?

Canlıların daha
nələrə ehtiyacı
var?

Bu şəkillər nəyi
göstərir?

Uyğunluğu tapıb
şəkilləri birləşdirin.

Şəkillərini
birləşdirdiyiniz
varlıqların hansı
fərqləri var?

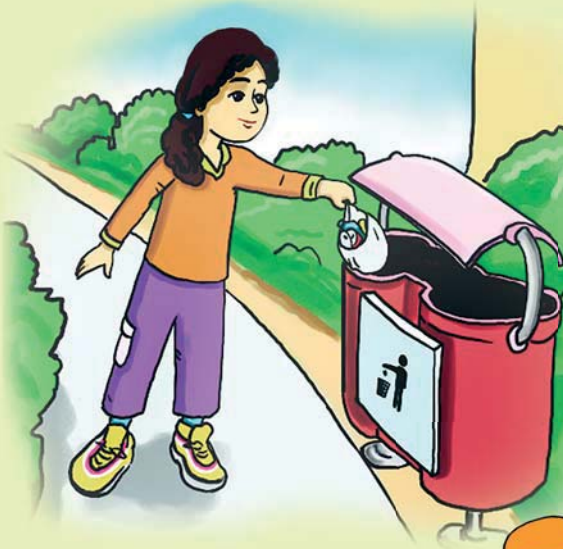
Cansızlardan fərqli olaraq canlılar tənəffüs edir, qidalanır, böyüyür. Ona görə də canlıların havaya, suya, qidaya və Günəşə ehtiyacı var.

2. ƏTRAF MÜHİT

Günün bir hissəsini evdə, bir hissəsini məktəbdə keçirirsiniz. Boş vaxtlarınızda parkda, həyətdə oynayırırsınız.

Həyətin və
küçənin
təmizliyini necə
qorumaq olar?

Ətrafı təmiz
saxlamasaq,
nə baş verər?

Bu paketlərdən
hansı ətrafın çirklənmə-
sinə səbəb olur?
Seçiminizi izah edin.

Evimiz, həyətimiz, küçəmiz, sınıf otağımız bizi əhatə edən mühitdir. Bu mühiti təmiz və səliqəli saxlamaq bizim borcumuzdur.

3. BİZİ ƏHATƏ EDƏN TƏBİƏT

Təbiətdə *dağlar, təpələr, çaylar, göllər* vardır.

Qartal nəyin
üzərində uçar?

Dovşanın dayandığı
yerə dağ demək
olarmı? Nə üçün?

Uşaq
harada
oturub?

Dağ, təpə və düzənlik
bir-birindən necə
fərqlənir?

Oğlan balığı
harada tutur?

Qayıq harada
üzür?

Çayla gölün
fərqi nədir?

Tapmacaları
cavablandırın

1. Dağdan alçaq,
Düzdən yüksək,
Nədir deyin,
Tapın görək.

2. Dağdan gəlir,
Daşdan gəlir,
Nə yorulur,
Nə dincəlir.

3. Ayaqları yerdədir,
Başı buluda dəyir.

Dağ hündür, təpə alçaq olur. Çay axır, göl isə axmır.

4. Heyvanlar

Heyvanlar çox müxtəlifdir.

Şəkillərdəki heyvanların yaşadığı yerlər necə fərqlənir?

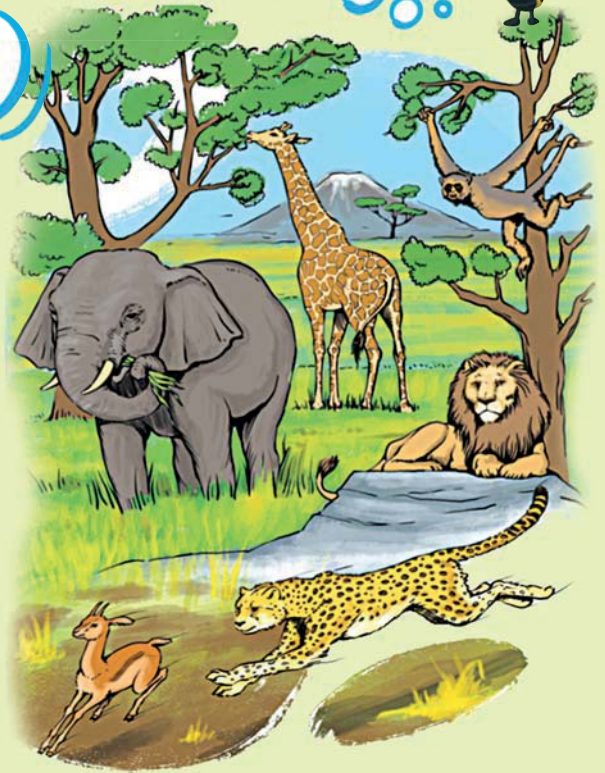

Heyvanlar özlərini təhlükələrdən necə qoruyurlar?

Bunlar hansı heyvanlardır? Onlar harada yaşayırlar?

Gördüyünüz heyvanlardan hansı otlayan, hansı yırtıcıdır?

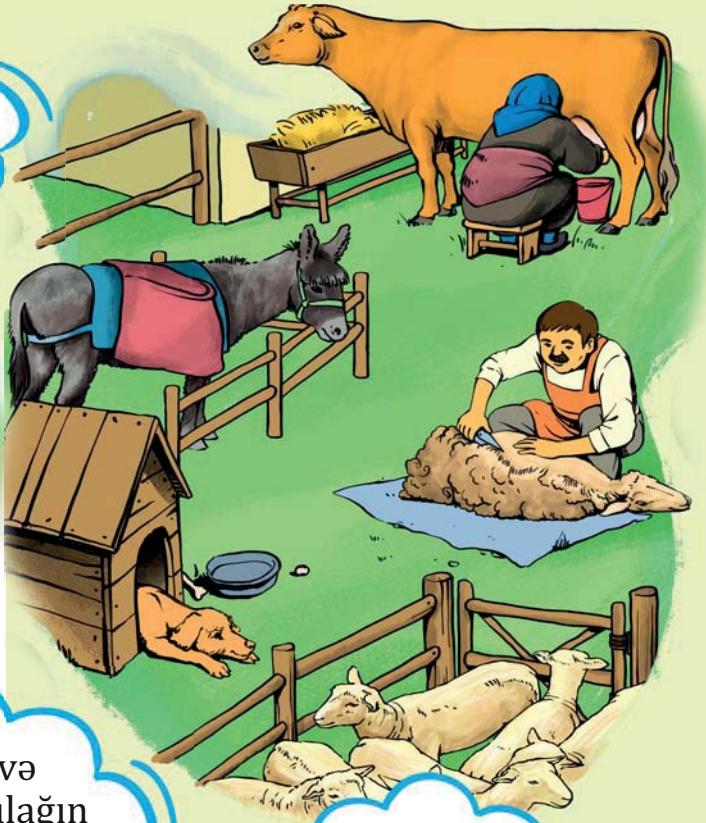
Ayı ətdən başqa armud və bal yeməyi də sevir.

İnsanlar bu
heyvanları nə
üçün bəsləyirlər?

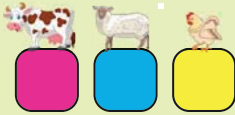
İtin və
uzunqulağın
faydası nədir?

Qoyunun
yununu niyə
qırırlar?

Məhsullar
hansı ev
heyvanlarından
alınır?

Vəhşi heyvanlar meşələrdə, çöllərdə yaşayırlar. Ev heyvanlarını
isə insanlar bəsləyib çoxaldırlar. Onların insanlara çox faydası
var.

ÖZÜNÜ YOXLA №1

1. Canlıları qırmızı, cansızları sarı rənglə göstərin.

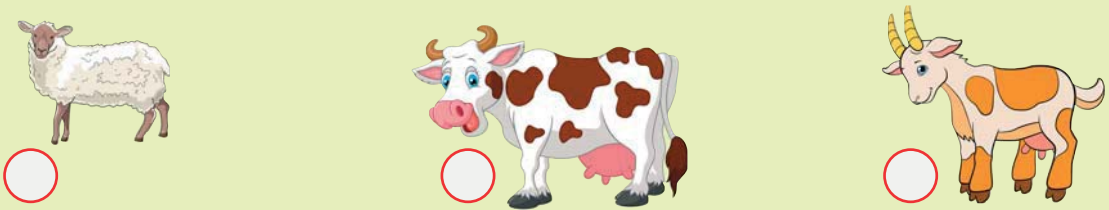
2. Uyğunluğu müəyyən edib xətlərlə birləşdirin.

3. Dağı və çayı seçib işarələyin.

4. Hansı heyvanın südündən yağ hazırlanır?

5. Otyeyən heyvanları yaşıl, ətyeyən heyvanları qırmızı rənglə işarələyin.

Təbiətdə daim hadisələr baş verir.

Təbiət hadisələri

5. Gecə və GÜNDÜZ

Gün gecə və gündüzdən ibarətdir. Biz səhər yuxudan oyanır, axşam düşənə qədər çoxlu işlər görürük.

Bu şəkildə hansı təbiət hadisəsi təsvir olunub?

Gün hansı hissələrə bölünür?

Gecə ilə gündüz bir-birindən necə fərqlənir?

Bizim ölkədə gecə olanda bəzi ölkələrdə səhər, bizdə səhər olanda bəzi ölkələrdə gecə olur.

Şəkillər arasında
nə fərq var?

Siz gün ərzində hansı işləri
görürsünüz?

səhər

günorta

axşam

Şəkillərdə
təsvir olunanlar
günün hansı
vaxtlarına
aiddir?

Biz səhər oyanır, məktəbdə dərs oxuyur, günorta evə qayıdıb
nəhar edirik. Axşam ailəmiz birlikdə şam edir.

6. YAZ

Yaz ilin dörd fəslindən biridir. Mart, aprel, may yaz aylarıdır.

Yazda təbiətdə hansı dəyişikliklər baş verir?

Sizcə, bu dəyişikliklər nə üçün baş verir?

Yaz fəslinin payızla oxşar və fərqli cəhətlərini söyləyin.

Bağda uçar səhər-səhər,
Verər bizə yazdan xəbər.

Yazda insanlar
hansı işləri
görürlər?

Yaz geyimlərini
seçin.

Yaz fəslində hava istiləşməyə başlayır, ağaclar tumurcuqlayır.
Tarlalarda əkin başlanır. Gündüzlər uzanır.

7. YAY

Yazdan sonra yay fəsli gəlir. İyun, iyul, avqust yay aylarıdır.

Yay başqa fəsillərdən hansı xüsusiyyətləri ilə fərqlənir?

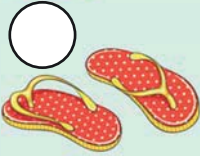
Günəş şüalarının insanlara nə faydası var?

İnsanlar yayda hansı işləri görürlər?

Oğlan otu nə
üçün arabaya
yığır?

Uşaqlar
nənə və babaya
hansı işdə
kömək edirlər?

Yay geyimləri
hansılardır?

Yay ən isti fəsildir. Yayda məktəblilər tətilə çıxırlar. İnsanlar yayda qış üçün hazırlıq görürlər. Yayda gündüzlər uzun olur.

8. PAYIZ

Yaydan sonra payız fəslı gəlir. Sentyabr, oktyabr, noyabr payız aylarıdır.

Payızda təbiətdə hansı dəyişikliklər baş verir?

Quşlar qatarlanıb hansı yerlərə uçurlar?

Payızda insanlar
hansı işləri
görürlər?

Payız geyimlərinə
nələr aiddir?

Meyvələri
rəngləyin.

Payızda havalar sərinləşir. Tez-tez yağışlar yağır. Bəzi quşlar isti ölkələrə köçür. Gündüzlər qısalmır.

9. QIŞ

Payızı qış fəsli əvəz edir. Dekabr, yanvar, fevral qış aylarıdır.

Şəklə əsasən
qışın əlamətlərini
söyləyin.

Bu fəsildə
heyvanların
yem tapması
niyə çətinləşir?

İnsanlar qışda hansı
geyimlərdən istifadə
edirlər?

Mövsümə uyğun
geyinmək nə üçün
vacibdir?

Qışda heyvanlar
soyuqdan necə
qorunurlar ?

Bir çox heyvanlar
yuvalarına çəkilib
qışın çox hissəsini
yatırlar.

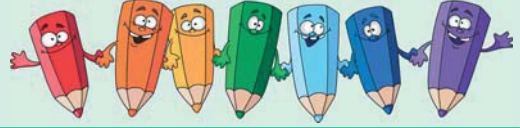

Tapmacaların
cavabını tapıb
şəklini çəkin.

İki kürküm var,
On qardaşa çatar.
Bunu kim tapar?

Burnu kökdür,
Gözü kömür,
Vedredəndir papağı.
İsti sevmir,
Yayda gəlmir,
Qışda olur
Uşaqların qonağı.

Qış ilin ən soyuq fəslidir. Qışda heyvanların yem tapması çətinləşir. Qış fəslində gündüzlər qısa, gecələr uzun olur.

ÖZÜNÜ YOXLA №2

1. Şəkillərə uyğun vaxtları tapıb səhəri sarı, günortanı qırmızı, axşamı göy rənglə göstərin.

2. Təbiət hansı fəsildə canlanır?

3. Hansı geyimlər payız fəslinə uyğundur?

4. Bu meyvələrdən hansı yayda yetişmir?

5. Yazdan xəbər verən quşu seçin.

Ətrafınızda sizə doğma və
yaxın olan insanlar var.

ƏTRAFIMIZDAKI İNSANLAR

10. SİZ VƏ DOSTLARINIZ

Sizi ətrafınızdakı insanlarla müxtəlif münasibətlər bağlayır. Siz həm övlad, həm dost, həm də sinif yoldaşısınız.

Şəkildə
gördüklərinizi
danışın

Siz öz dostlarınızla
hansı oyunları
oynayırsınız?

Bu oğlan uşaqlara
qarışmır. Bunun hansı
səbəbləri ola bilər?

Qız yarışda
qalib olan
rəfiqəsinə niyə
belə baxır?

Onun
münasibəti
əslində necə
olmalıdır?

Bu uşaqlar bir-biri ilə
necə davranırlar? Onlar
buna necə nail olublar?

Sizcə, dostluq
etmək üçün insanda
hansı keyfiyyətlər
olmalıdır?

Yaxşı keyfiyyətləri
göstərən sözləri
seçin.

düzlük

xəbərçilik

çalışqanlıq

yalançılıq

səmimilik

paxıllıq

Yaxşı insan yaxşı dostdur. Yaxşı insan mehriban, səmimi, çalışqan olur. Paxıllıq, xəbərçilik, yalançılıq pis keyfiyyətlərdir.

11. Ailə

Ata, ana, bacı, qardaş bir ailənin üzvləridir.

Şəkildə kimləri
görürsünüz?

Ailədə daha
kimlər ola
bilər?

Ailə üzvləri bir-
birinin qayğısına
necə qalırlar?

Valideynlə-
rinizə hansı
işlərdə kömək
edirsiniz?

Ailə üzvləri
boş vaxtlarını
necə keçirə
bilərlər?

Aşağıdakı tapmacalarda
söhbət hansı ailə
üzvlərindən gedir?

1. Doğulan gündən,
Qoymayır gözdən.
Dəcəl olsa da,
İncimir bizdən.

2. Hamımızın böyüyüdür,
Saçı-saqqalı ağdır.
Nəvəsi ilə qürurlanır
Deyir "balam qoçaqdır!"

3. Hər gün bizimlə oynayır,
Axşam işdən gələndə.
Hamımızın üzü gülər
O, "Afərin!" deyəndə.

4. Anamızın anasıdır,
Qayğıkeş, mehribandır.
Ondan çox şey öyrənirik,
Bizə əziz insandır.

Ailə bir mənzildə yaşayan doğma insanların birliyi. Ailə
üzvləri hər işdə bir-birlərinə kömək etməlidirlər.

12. KOLLEKTİV

Kollektivdə insanlar işləri birlikdə görürlər.

Şəkillərdə hansı
kollektivləri
görürsünüz?

Bu oyunu
təklildə
oynamaq
olarmı?

Çoxluqda
oynanılan daha
hansı oyunları
bilirsiniz?

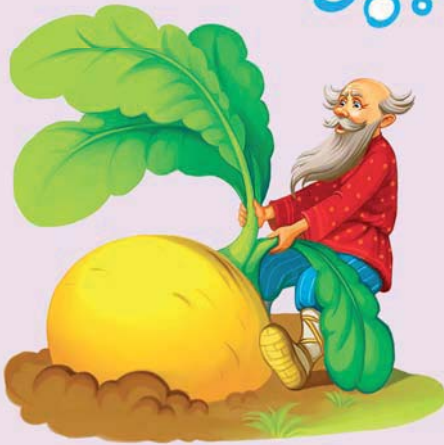
Tapşırığı
qrupda, yoxsa
fərdi həll
etmək asandır?
Nə üçün?

Bu binanı
təklidə tez tikmək
olar, yoxsa kollektiv
şəkildə?
Nə üçün?

Turpu
çıxarmaqda babaya
kömək edənləri seçib
ardıcıl sıralayın.

“Turp”
nağılını
AİLƏ və
KOLLEKTİV
mövzuları
ilə əlaqə-
ləndirin.

Kollektiv birlik deməkdir. Hər işi birlikdə görmək daha
asandır. Güc birlikdədir.

14. ÜNSİYYƏT

İnsanlar salamləşır, söhbət edirlər. Bu, *ünsiyyətdir*.

Salamləşarkən hansı sözlərdən istifadə edirik?

Bəs ayrılarkən hansı ifadələri işlədirik?

Bizə kömək edən şəxsə nə deməliyik?

Kimdənsə kömək istəyəndə ona necə müraciət etmək lazımdır?

Bu cür sözlərə ümumi halda nə deyirlər?

Sizcə, bu uşaqlar
nə söyləyirlər?
Sözləri yazın.

Daha hansı
nitq etiketlərindən
istifadə edilir?

İnsanlar nə üçün nitq
etiketlərindən istifadə
edirlər?

Ünsiyyət zamanı nitq etiketlərindən istifadə etmək lazımdır.
Bu insanlar arasında xoş münasibətlər yaradır.

ÖZÜNÜ YOXLA №3

1. Bunlardan hansı idman kollektividir?

2. Hansı şəkildə ailə təsvir olunub?

3. Sağlamlığımızı kim qoruyur?

4. Hansı şəkil məktəb qaydalarına uyğun deyil?

5. Şəkillərdən hansında uşaq nəzakətli davranır?

Biz azərbaycanlıyıq. Dövlətimizin
adı Azərbaycan Respublikasıdır.

VƏTƏNİMİZ

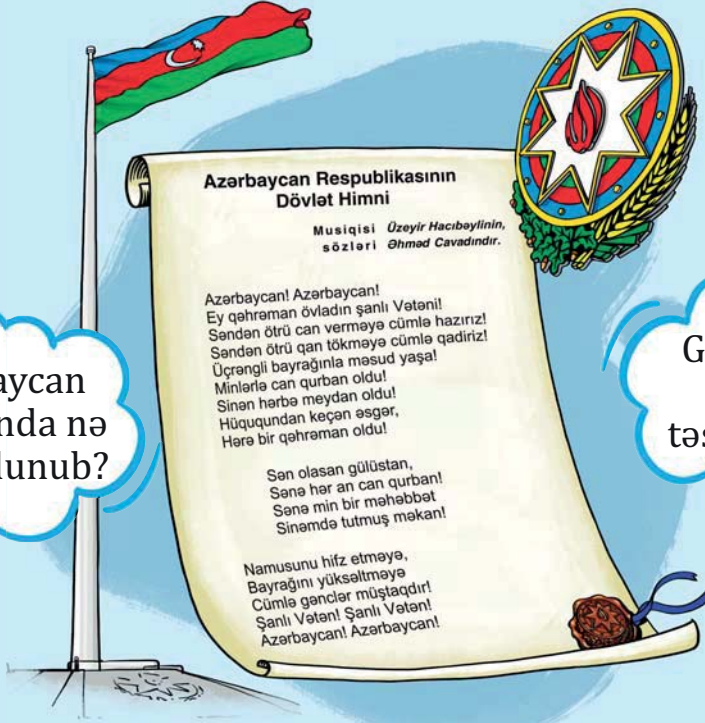
15. AZƏRBAYCANIN DÖVLƏT RƏMZLƏRİ

Bayraq, himn, gerb dövlət rəmzləridir. Ölkələr hər yerdə bu rəmzlərlə tanınır.

Azərbaycan
bayrağında nə
təsvir olunub?

Gerbimizdə
hansı
təsvirlər var?

Bu, Azərbaycanın
xəritəsidir. Xəritədə
gördüyünüz hansı
dənizdir?

16. AZƏRBAYCAN PULU

Ölkəmizdə *kağız və metal pullar*dan istifadə edilir.

Şəkildə gördüyünüz pulların fərqi izah edin.

Azərbaycanın pulu necə adlanır?

Hansı şəkil Azərbaycan pullarının hamısında var? Sizcə, bu, nə üçün belədir?

Pul insanlara nə üçün lazımdır?

Şəkildə gördüyünüz bu oğlan nə edir?

Dəmirəndir,
Nə əli var,
Nə də qolu.
Kartı görər,
Pulu verər.

Ev üçün bazarlıq
edərkən ilk
növbədə nələri
almaq lazımdır?

Pulu lazımsız
şeylərə xərcləmək
nəyə səbəb ola
bilər?

Pulları dəyərinin
artmasına görə
nömrələyin.

Pulumuzun adı Azərbaycan manatıdır. Pulla ərzaq, geyim alır, işlətdiyimiz qazın, suyun, işığın haqqını ödəyirik. Pulu lazımsız şeylərə xərcləmək olmaz.

17. BAYRAMLARIMIZ

Hər ölkənin öz bayramları vardır. Azərbaycanda da bayram günləri qeyd olunur.

Şəkillərdə hansı bayramlar qeyd edilir?

Bayramlar təqvimdəki başqa günlərdən necə fərqlənir?

Novruz bayramı başqa bayramlardan hansı xüsusiyyətləri ilə seçilir?

Biz yeni illə eyni vaxtla hansı bayramı qeyd edirik?

8 Mart günü kimləri təbrik edirsiniz?

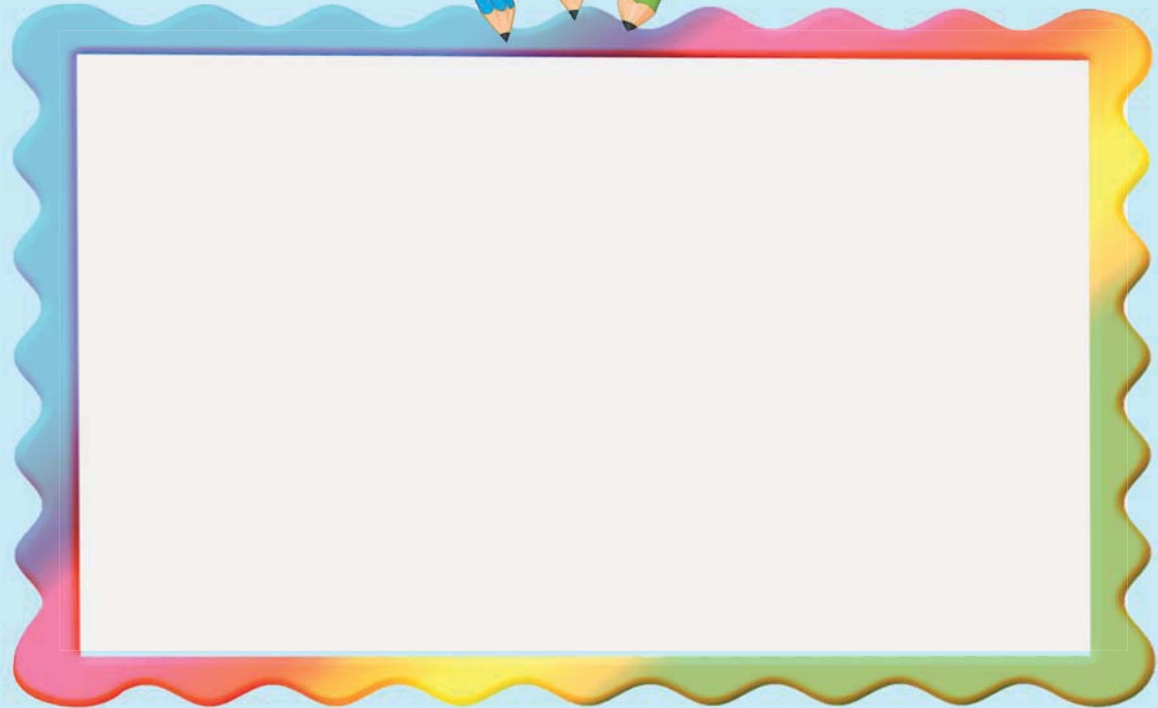
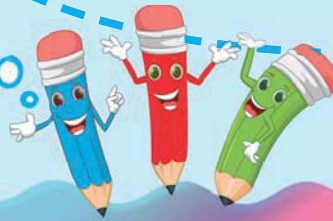
Mayın 9-da
hansı bayram qeyd edilir?
9 May günü ən çox kimləri
təbrik edirlər?

Bu bayramlar
haqqında
nə bilirsiniz?

Xoşladığınız
bayrama aid
açıqca hazırlayın.

Bayram günlərində idarələrdə iş, məktəblərdə dərs olmur.
Bayramlarda insanlar sevinir, bir-birini təbrik edirlər.

18. DİNİ BAYRAMLAR

Azərbaycan bayrağındakı yaşıl rəng islam dinini ifadə edir. İslam dininin müqəddəs bayramları dövlətimiz tərəfindən qeyd edilir.

Şəkildə nə görürsünüz?

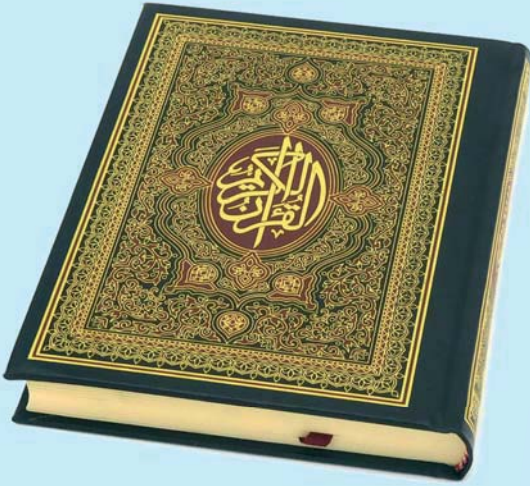
Ölkəmizdə daha hansı dinlər var?

Başqa dinlərə inananlar harada ibadət edirlər?

Məscidə kimlər və nə üçün gedirlər?

Ramazan və Qurban hansı dinin bayramlarıdır?

Dini bayramlar necə qeyd olunur?

الله

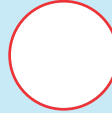
İslam dininin
müqəddəs kitabı
necə adlanır?

Başqa dinlərin də
müqəddəs kitabları
var. Onlardan
hansılarını tanıyır-
sınız?

İslam dininə aid olan
işarəni seçib altındakı
çərçivəni yaşıl rəngləyin.

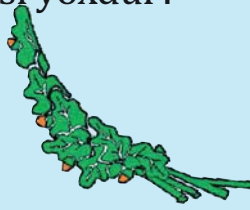
İslam dininin müqəddəs bayramlarında insanlar xeyirxah
işlər görür, imkansızlara kömək edirlər. İslam dini insanları
xeyirxah olmağa çağırır.

ÖZÜNÜ YOXLA №4

1. Azərbaycanın bayrağı hansıdır?

2. Azərbaycanın gerbində bu şəkillərdən hansı yoxdur?

3. Himnimiz oxunarkən necə dayanmaq lazımdır?

4. Azərbaycan pulu üzərində bu şəkillərdən hansı var?

5. Hansı şəkil Novruz bayramına aiddir?

Sağlamlığını qorumayanda insan tez-tez xəstələnir.

SAGLAMLIĞIMIZ

19. TƏMİZKAR OLAQ

Təmizlik sağlamlığın vacib şərtlərindən biridir.

Gün ərzində hansı vaxtlarda əllər yuyulmalıdır?

Dişlərimizi niyə hər gün fırçalayırıq?

Əlləri sabunla yumaq insanı xəstələnməkdən necə qoruyur?

Dırnaqları kəsməyin sağlamlığa faydası nədir?

TƏMİZLİK

Səhər durunca,
Əlimdə fırça
Sildim dişimi,
Bildim işimi.
İnanmırsan, bax,
Dişim ağappaq.
Üstüm tərtəmiz:
Bax, beləyik biz!

Abdulla Şaiq

Meyvə-tərəvəzi
yeməkdən qabaq
niyə yuyurlar?

Təmizlik
əşyalarını seçin

Sağlamlığı qorumaq üçün təmizkar olmaq lazımdır.

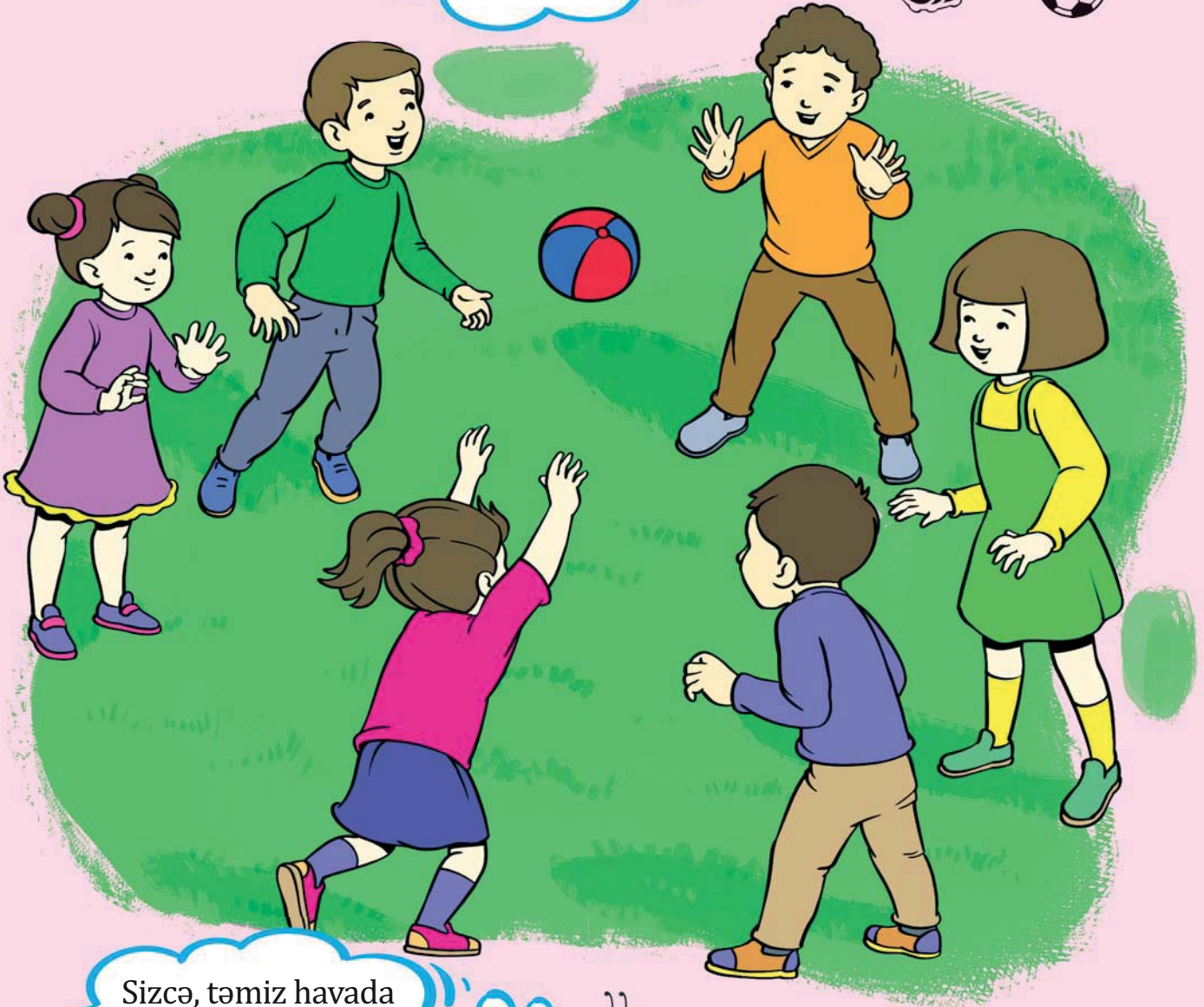
20. YUXU VƏ İSTİRAHƏT

Çox hərəkət etmək, yuxu rejimi və istirahət də sağlamlığı qorumağın əsas şərtlərindəndir.

İdman sağlamlığa
necə kömək edir?

Sizcə, təmiz havada
olmağın sağlamlığa
faydası nədir?

Kompüter,
planşet, telefonla
çox oynamaq
sağlamlığa necə
ziyan vura bilər?

Yuxu rejimi sağ-
lamlığa necə
kömək edə bilər?

Çaynıvordu həll
edin, rəngli xanalarda
sağlamlığın bir şərtini
oxuyun.

1. Yeddi günə bərabər vaxt ölçüsü;
2. Müharibədə ələ keçən düşmən döyüşçüsü;
3. Taxtanı yonmaq üçün alət;
4. Əlləri soyuqdan qoruyan geyim;
5. Avtomobillərin və insanların hərəkəti üçün yol;
6. Kolbasa hazırlamaq üçün əsas ərzaq;
7. Futbol oynamaq üçün idman əşyası.

Sağlamlığı qorumaq üçün yuxu rejiminə əməl etmək vacibdir. Təmiz havada gəzmək, kompüter, planşet və telefonla az vaxt keçirmək lazımdır.

21. SAĞLAM QIDA

Qəbul etdiyi qidalar da insanın sağlam olmasına kömək edir.

Niyə hər gün meyvə
yemək məsləhət
görülür?

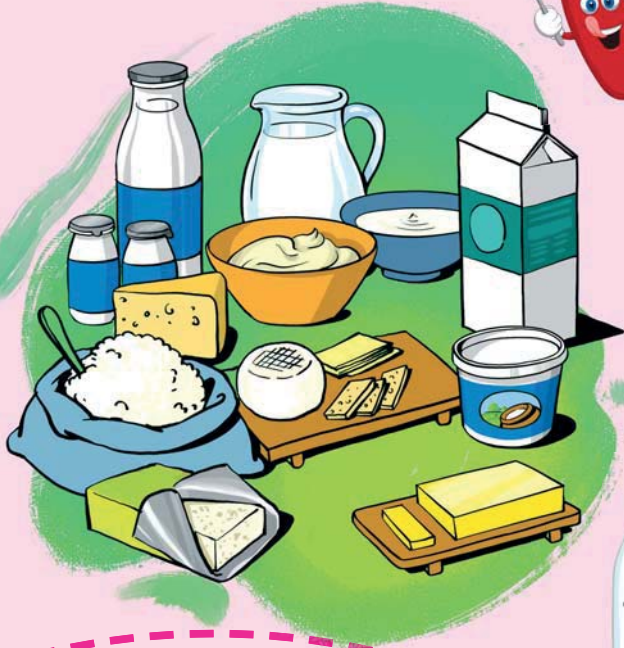
Tərəvəzin
sağlamlığa
faydası nədir?

Şəkildə gördüyünüz
tərəvəzləri və onlardan
hazırlanan yeməkləri
sadalayın.

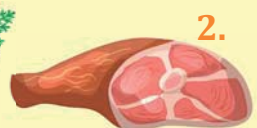
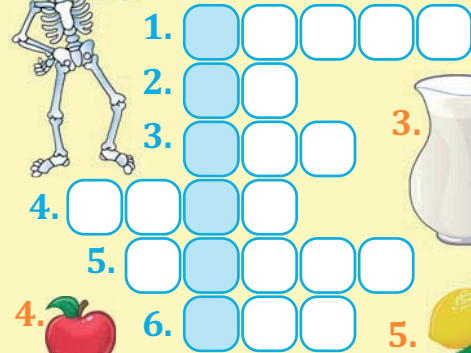
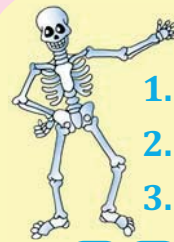
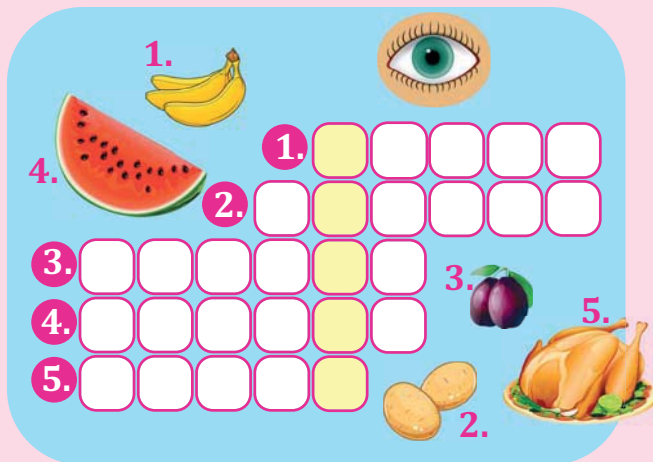
Ət məhsullarının in-
sana nə xeyri var?

Süd
məhsullarından
çox istifadə edirik.
Bu qidanın bizə
faydası nədir?

Krossvordları həll edib, göz və
sümüklər üçün faydalı olan
qidaların adlarını tapın.

Meyvə-tərəvəz, ət və süd məhsullarının tərkibində sağlamlıq
üçün lazım olan maddələr var. Bu qidaları qəbul etmək
sağlamlığınız üçün vacibdir.

22. DÜZGÜN QIDALANAQ

Gün ərzində düzgün qidalanmaq sağlamlığı qorumağın vacib şərtidir.

Səhər yeməyi
süfrəsində hansı qida-
lar ola bilər?

Sizcə, meyvə və
meyvə şirəsinin
qəbulu günün hansı
vaxtlarında daha
faydalıdır?

Uşaqların həvəslə
gözlədiyi bu yeməklər
günün hansı vaxtında
yeyilir?

Hansı vaxtın
yeməyində əvvəlcə
şorba yeyilir?

Şam yeməyində
nə üçün yüngül
yeməklər məsləhət
görülür?

Bu qidalardan
hansıları şam yeməyi
üçündür?

Biz gün ərzində bir neçə dəfə qida qəbul edirik. Nəyi, nə zaman, nə qədər və necə yeməyi bilmək həm sağlamlıq, həm də qidalanma mədəniyyətidir.

ÖZÜNÜ YOXLA №5

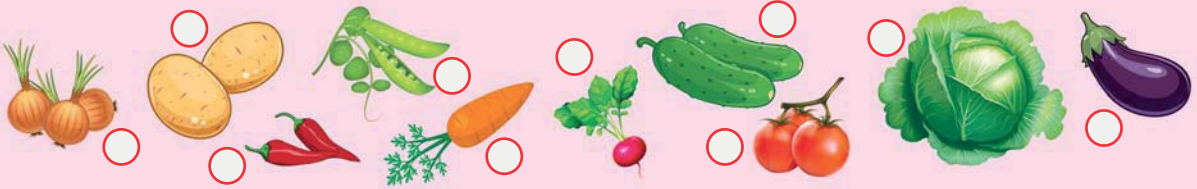
1. Bu uşaqlardan hansı səhvə yol verir? Onun səhvi nədir?
Fikirlərinizi yazın.

2. Bu saatlardan hansı uşağın istirahət vaxtını göstərir?

3. Hansı tərəvəzlər bişirilməmiş yeyilir?

4. Boş xananın yerinə hansı şəkil olmalıdır? Həmin məhsulun adını boş xanaya yazın.

5. Sağlam olmaq üçün hansı qidaları daha çox qəbul etməliyik?

Hər bir insan özünü təhlükələrdən
qorunmağı bacarmalıdır.

TƏHLÜKƏSİZLİYİMİZ

23. EVDƏ

Hər bir evdə müxtəlif cihaz və alətlər var. Bu əşyalar insanların həyatını yüngülləşdirir.

Məişətdə hansı kəsici, deşici alətlərdən istifadə olunur?

Belə əşyalarla necə davranmaq lazımdır?

Evdə hansı elektrik cihazlarından istifadə edilir?

Uşaqlar elektrik cihazlardan nə üçün böyüklərin nəzarəti altında istifadə etməlidirlər?

Evdə tək olduğunuz
zaman tanımadığınız insanlar
sizdən qapını açmağı xahiş edərsə,
necə hərəkət edərsiniz?
Nə üçün?

Uşaqların səhvi
nədədir? Bu səhvlər
nələrə səbəb ola
bilir?

Uşaqlar evdəki cihazlardan və alətlərdən böyüklərin nəzarəti
altında istifadə etməlidirlər. Kibritlə və dərmanlarla oynamaq
olmaz.

24. Həyatda və küçədə

Küçənizdə hərəkət edir, həyatınızda oynayırsınız.

Şəkillərdə
gördüklərinizi
danışın.

Sizcə, həyatda
oynayan bu uşaqlardan
hansıları səhv
hərəkət edir?

Heyvanları nə
üçün incitmək
olmaz?

Evinizin ətrafında
nələr var? Küçənizi
təsvir edin.

Küçənizi yaxşı
tanımaq sizə
nə üçün
lazımdır?

Sahibsiz qutu və bağ-
lamalara niyə
toxunmaq olmaz?

Tanımadığınız insan-
larla danışmaq nə üçün
təhlükəli ola bilər?

Bu uşaqlar
həyatları üçün
təhlükə
yaradırlar.
Deyə bilər-
sinizmi, bu
hansı təhlü-
kələrdir?

Həyətdən uzağa getmək, yad insanlarla ünsiyyətə girmək
olmaz. Naməlum əşyalara, heyvanlara, göbələklərə toxunmaq
həyat üçün təhlükəli ola bilər.

25. YOLDA VƏ NƏQLİYYATDA

İnsanlar bir yerdən başqa yerə getmək üçün **nəqliyyatdan** istifadə edirlər. Avtomobil ən çox istifadə olunan nəqliyyat vasitəsidir.

Başqa hansı nəqliyyat vasitələrini tanıyırsınız?

Bu qadın hara enir? Nə üçün?

Bu ağ zolaqlar avtomobillər üçündür, yoxsa piyadalar üçün?

Şəkildəki işıqforlardan hansı piyadalar üçündür?

İşıqfordakı rənglərin mənasını necə izah edə bilərsiniz?

Üç gözü var,
Üç sözü:
Biri deyir– Dayan!
Biri deyir– Hazırlaş!
Biri deyir– Keç!

Bu uşaqlar nəqliyyatda davranış qaydalarına necə əməl edirlər?

İşarələrin mənasını necə izah edə bilərsiniz?

Ətrafdakı insanlar bu oğlana niyə narazılıqla baxırlar?

Yol hərəkəti qaydalarına aid nişanları seçin.

Yol hərəkəti qaydaları və yol nişanları insanların təhlükəsizliyi üçündür. Bu qaydalara əməl etmək vacibdir.

Zəlzələ zamanı özünüzü necə qoruya bilərsiniz?

Zəlzələ
zamanı nə
baş verir?

Sizcə, zəlzələ baş
verməsi insanlardan
asılıdır mı?

Zəlzələ zamanı
eyvana çıxmaq və
liftə minmək
OLMAZ.

Aşağıdakı şəkillərdə **subasma**,
sürüşmə, **güclü külək**
göstərilmişdir. Hər şəklin altından
hadisənin adını yazın.

Zəlzələ, subasma , sürüşmə, güclü külək təbii fəvqəladə
hadisələrdir. Belə hadisələr insanlara və ətrafa ziyan vurur.

27. QƏZA BAŞ VERƏRSƏ

Bəzən gözlənilməz qəzalar baş verir. Bu zaman xilas-
edicilər, yanğınsöndürənlər köməyə gəlirlər.

Bu balon
nədən ötrüdür?

Respiratordan
nə üçün istifadə
edirlər?

Çərçivələrin içərisinə
uyğun nömrələri yazın.

- 101** - Yanğın-
söndürmə
xidməti
- 102** - Polis
- 103** - Təcili
yardım
- 112** - Fövqəladə
hallar

Qəza baş verərsə, xilasedicilər gələnə qədər özünü mühafizə
qaydalarına əməl etmək və uyğun nömrələrə zəng vurub xəbər
vermək lazımdır.

ÖZÜNÜ YOXLA №6

1. Bu uşaqların səhvi nədir? Fikrinizi qeyd edin.

2. Hansı uşaqlar həyətdə oyun zamanı düzgün davranır?

3. İşıqforun hansı işarəsi "dayan!" əmrini verir?

3. Hansı şəkil nəqliyyatda davranış qaydalarına uyğundur?

4. Zəlzələ baş verərkən nə etmək lazımdır?

İstifadə olunmuş ədəbiyyat

Azərbaycan dilində

7. Hər suala bir cavab. Ensiklopedik toplusu. I cild. Azərbaycan Tərcümə Mərkəzi, Bakı, 2016.
“Səsli nağıllar” www.youtube.com
“Uşaq kanalları” www.youtube.com
www.ensiklopediya.gov.az
- . Həmzəyev M.Ə. Yaş və pedaqoji psixologiyanın əsasları. Bakı, 2003.
2. Qədirov Ə.Ə. Yaş psixologiyası. Bakı, 2003.
5. Məmmədov İ.M., Şahverdiyeva S.Z. Biliklərin əldə edilməsinin asanlaşdırılması təlim prosesinin humanistləşdirilməsinə nail olmaq yollarından biri kimi. “Psixologiya” elmi-praktik jurnal. 2017 №3.
8. Aynur Bünyatova, Sevinc Əmirova. Yeni, sağlam təhsil texnologiyalarının kiçik məktəblilərin idrak və emosional-iradi proseslərinə təsiri. “Psixologiya” elmi-praktik jurnal. 2017 №3.
9. Fəal interaktiv təlim. Müəllim üçün vəsait. Z.A.Veysova. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Uşaq Fondu (UNICEF).
10. Bibixanım İbadova. Kurikulum üzrə mütəxəssisin fikirləri. Kurikulum jurnalı, 2013 №2
11. “Dərslər necə olmalıdır?”. Bakı, 2003.
12. “Həyatı bacarıqlara əsaslanan təhsil”. Bakı, 2006.
13. Təhsil lüğəti. Müasir Təhsil və Tədrisə Yardım Mərkəzi. Bakı, 2011.
14. Suna Öztürk, Fevzi Elbistan. “İlköğretim” İstanbul, 2007.

Rus dilində

- Как рассказать ребёнку о родине? <https://mir-tema.ru/vospitanie/17555-kak-rasskazat-rebenku-o-rodine>
- Уровни нравственного развития личности (по Колбергу) <https://studfile.net/preview/3601124/page:15/>
- Современные концепции содержания нравственного воспитания школьников США | BookOnLime <https://bookonlime.ru/lecture/22-sovremennyye-konceptii-soderzhaniya-nravstvennogo-vospitaniya-shkolnikov-ssha>
- Нравственное воспитание https://burmak2.edu.yar.ru/docs/seminari/nravstvennoe_vospitanie.html
- Учебник: "Время, времена года" <https://skazkiwsem.ru/Obuchalki/Vremya-Vremena-goda/index.html#p=4>
- 6 Царство животных. Детская энциклопедия. Москва, Оникс 21 век, 2000.
 3. Шаповаленко И.В. Возрастная психология. М., 2005.
 4. Франсуа-Мари Жерар Ксавье Рожье Разработка и анализ школьных учебников. Издательство АВ ОВО 1998.

İngilis dilində

- Seasons of the year <https://www.lingokids.com/english-for-kids/seasons-of-the-year>
- Seasons explained | Seasons for KS1 children | Spring, summer, winter, autumn primary-school learning | TheSchoolRun <https://www.theschoolrun.com/what-are-seasons>

BURAXILIŞ MƏLUMATI

HƏYAT BİLGİSİ 1

Ümumtəhsil məktəblərinin 1-ci sinfi üçün

Həyat bilgisi fənni üzrə

DƏRSLİK

Tərtibçi heyət:

Müəlliflər

Gülər Mehdiyeva

Aygün Həşimova

Redaktoru

Bədii və texniki redaktoru *Abdulla Ələkbərov*

Dizayneri

Firuzə İbrahimova, Təhmasib Mehdiyev

Rəssamı

Məzahir Hüseyn

Korrektoru

Mətanət Kərimova

Dərsliyə müvafiq parametrlər üzrə rəy verən təşkilatlar:

© Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi (qrif nömrəsi: 2020-____)

Müəlliflik hüquqları qorunur. Xüsusi icazə olmadan bu nəşri və yaxud onun hər hansı hissəsini yenidən çap etdirmək, surətini çıxarmaq, elektron informasiya vasitələri ilə yaymaq qanuna ziddir.

Hesab-nəşriyyat həcmi 7,6. Fiziki çap vərəqi 4,5.
Formatı 70x100 ¹/₁₆. Kəsimdən sonrakı ölçüsü: 195x275 mm.
Səhifə sayı 72. Şriftin adı və ölçüsü: jurnal qarnituru, 14-16 pt.
Ofset kağızı. Ofset çapı. Sifariş .
Tiraj . Pulsuz. Bakı—2020.

Əlyazmanın yığma verildiyi və çapa imzalandığı tarix:_____

Nəşri hazırlayan:

“Aspoliqraf LTD” MMC

Bakı, AZ 1052, F.Xoyski küç., 151

Çap məhsulunu istehsal edən:

“Təhsil Nəşriyyat-Poliqrafiya” MMC

Bakı, AZ 1052, F.Xoyski küç., 121a (149)

PULSUZ

